

Μόσχας εἰς Πεκίνον ῥωσικῆς πρεσβείας, ὑπὸ Νικολάου Σπαθάρου. Αὐτὸς οὗτος ὁ Σπαθάρου ἦτο ὁ ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος τῆς Ῥωσίας σταλεὶς πρέσβυς εἰς Κίαν. Μετεφράσθη δὲ ἡ διήγησις ἐν Μόσχᾳ τὸ 1693, κατ' αἴτησιν τοῦ πατριάρχου Ἱεροσολύμων, εὐρισκομένου τότε ἐν Ῥωσίᾳ.

η. Ὁμιλία τοῦ Κυρίλλου πρὸς Βλαδίμηρον τὸν Μέγα, ὅτε ὁ μέγας οὗτος δοῦξ τῆς Ῥωσίας ἠσπάσθη τὸ χριστιανικὸν δόγμα τὸ 989 ἔτος. Ὁ Βλαδίμηρος, ὡς ἀνέγνωμεν ἐν τῷ φυλλαδ. 132 τῆς Πανθώρας, ἐνυμφεύθη τὴν ἀδελφὴν Ἀνναν τῶν αὐτοκρατόρων Βασίλειου τοῦ Β' καὶ Κωνσταντίνου τοῦ Η', καὶ ἐγένετο χριστιανὸς βαπτίσας συγχρόνως καὶ πάντας τοὺς ὑπηκόους του.

θ. Διήγησις τῶν συμβάντων ἐν Μολδαβίᾳ καὶ Βλαχίᾳ τὸ 1756 ἔτος, ἐπὶ τῆς αὐθεντίας τοῦ ἡγεμόνος Μιχαήλ Ρακοβίτσα.

ι. Διήγησις τῆς ἀλώσεως Τεμενβαρίου ὑπὸ τῶν Τούρκων, γεγραμμένη εἰς τὸ τέλος ἀναλέκτων τινῶν, ὑπὸ Χρυσάνθου.

ια. Ποίημα διὰ στίχων πολιτικῶν περὶ τῆς ἱστορίας τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἀπὸ τῆς τουρκικῆς κατακτηθείσης. Οἱ στίχοι οὗτοι, 740 τὸν ἀριθμὸν εἰσὶ γεγραμμένοι εἰς τὸ τέλος συλλογῆς τινῶν χειρογράφων τοῦ Ἱερακὸς ἀλλ' Κ ὁ Λεβάρδιε ἀμφιβάλλει εἰ καὶ αὐτοὶ ἀνήκουσιν εἰς ἐκεῖνον.

Ἄλλο χειρόγραφον, ἄξιον πολλῆς προσοχῆς, περιέχει τὰς Ἐπιστολάς τοῦ Φωτίου φαίνεται δὲ ἀνῆκον εἰς τὴν θ' ἑκατονταετηρίδα. Εἰ τὸ χειρόγραφον τοῦτο εἶναι τῶντι τοσούτῳ ἀρχαῖον, δύναται νὰ χρησιμεύσῃ εἰς διόρθωσιν, εἰ δέον, τῆς γενομένης τὸ 1651 ὑπὸ Μονταιγίου, καὶ τὸ 1705 ὑπὸ τοῦ Ἀνθίου ἐκδόσεως αὐτῶν.

Τὴν 24 Ἰουνίου ἐστάλησαν καὶ νέα χειρόγραφα ὑπὸ τοῦ Κ. Λεβάρδιε ὁ δὲ Κ. Hase κατέδειξεν ἐξ αὐτῶν τὰ ἐπόμενα.

α. Ὁμιλία ἀνέκδοτος, ἀποδιδόμενη μὲν εἰς τὸν Ἅγιον Ἰωάννην τὸν Χρυσόστομον, πιθανῶς ὅμως ὑποδοκιμαία. Ἀλλ' ὅπωςδήποτε θεωρηθῇ, εἶναι ἄξια προσοχῆς ὑπόθεσιν ἔχει τὴν προδοσίαν τοῦ Ἰούδα.

β. Συλλογὴ καὶ μετάφρασις τῶν Χάτι σεριγίων, ἢ ἐπιταγῶν τῶν Σουλτάνων, πρὸς τοὺς πατριάρχας Ἱεροσολύμων. Τὴν συλλογὴν ταύτην, εἰ εἶναι πλήρῃ καὶ ἀληθῆς, θεωροῦμεν πολυτιμότητα, διότι θέλει χρησιμεύει εἰς ἐξέλεγχιν τῶν ἀνυποστάτων λόγων ὅσοι προήχθησαν εἰς τὸ μέσον πρὸ τινῶν ἐτῶν μόνον, ὅπως καταστραφῶσι τὰ κεκτημένα δικαιώματα τῶν ἀνατολικῶν χριστιανῶν εἰς τὸν Ἅγιον Τάφον.

γ. Σύνγραμμα συγχείμενον ἐξ εἰκοσι χιλιάδων στίχων καὶ 767 κεφαλαίων, ἀποδιδόμενον μὲν εἰς Μελέτιον τὸν Μελετητὸν, ἀρχιεπίσκοπον Ἀντιοχείας, ἀλλὰ διὰ δύο λόγους ὑποπτον πρῶτον μὲν διότι οὐδεὶς τῶν βιογράφων ὁμιλεῖ περὶ συγγράμματος τοῦ Μελετίου τοσούτῳ ἐκτεταμένου, καὶ δεύτερον διότι οἱ στίχοι εἰσὶ πολιτικοί, ἐνῶ τὴν τετάρτην ἑκατονταετηρίδα, ὅτε ἡμεῖς ἐν ὁ Μελέτιος, τοιοῦτοι δὲν ἐγράφοντο. Τοιοῦτους στίχους ἐπαχείρησαν τὸ

πρῶτον νὰ συντάξωσιν οἱ πατέρες ἡμῶν, εἰ μὴ ἐλησμονήσαμεν, κατὰ τὸν αἰῶνα τῶν Κομνηνῶν.

δ. Δεκατρία Χρυσόβουλλα τῆς 10' ἑκατονταετηρίδος ἑπτὰ μὲν Ἀνδρονίκου τοῦ Α', τοῦ Παλαιολόγου, πέντε δὲ Ἀνδρονίκου τοῦ Β', καὶ ἐν τοῦ Στεφάνου βασιλείᾳ τῆς Σερβίας καὶ γαμφοῦ Ἀνδρονίκου τοῦ Α'. Ὁ Κ. Λεβάρδιε εἶχε καὶ πρὸ δύο ἐτῶν εὐρεῖ ἄλλα χρυσόβουλλα εἰς Πάτρμον.

Ὁ Κ. Λεβάρδιε ἐξακολουθεῖ ἀκαμάτως τὰς ἐρεῦνας αὐτοῦ. Εἰς τοιαύτας ἐρεῦνας προσκαλοῦμεν καὶ ἡμεῖς πάντας τοὺς φίλους τῆς ἐλληνικῆς ἀρχαιότητος, καὶ μάλιστα τοὺς ὁμογενεῖς. Πᾶν σύγγραμμα, πᾶν ἔγγραφον ὁποιοῦνδήποτε, γεγόμενον μέχρι καὶ αὐτῶν τῶν πρὸ τοῦ ἀγῶνος τελευταίων ἐτῶν, ἔχει ἀξίαν, διὰ τε τὴν γλῶσσαν, τὰ ἥθη, τὰ ἔθιμα καὶ τὴν φιλολογίαν, καὶ ὀρεϊσόμεν νὰ τὰ ἀναζητήσωμεν ἐπιμόνως, καὶ νὰ τὰ θησαυρίσωμεν μετὰ μεγίστης ἐπιμελείας.

ΜΝΗΜΕΙΑ

ΤΗΣ

ΦΛΩΡΕΝΤΙΝΗΣ ΣΥΝΟΔΟΥ.

—ο—

Ὁ ἐν Φλωρεντίᾳ ναὸς τῆς Θεομήτορος S. Maria Novella, ἀναμνηστικῶς εἰς πᾶσαν ἐλληνικὴν καρδίαν συμβεβηκότα περιπαθῇ.

Ὅτε κατὰ πρῶτον εἰσῆλθον εἰς αὐτὸν, ἀνεπόλησα τὴν Φλωρεντινὴν ψευδοσύνοδον, διότι εἰς αὐτὸν συνελθόντες οἱ λογάδες τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους, οἱ πάντες ἐκεῖνοι, λέγω, ἱερεῖς τε τὴν εὐγλωττίαν καὶ τὰς θεολογικὰς γνώσεις, Ἰσιδωρος καὶ Σχολάριος (ὁ καὶ Πατριάρχης μετὰ τὴν ἄλωσιν) καὶ Γεμιστὸς ὁ ἐκ Λακεδαιμόνος, καὶ Ἀργυρόπουλος, καὶ ὁ περιβόητος Μάρκος ὁ Ἐφέσου, ὁ ἐν Ἑλληνικοῖς μαθήχασι καὶ ὁρίοις τῶν ἁγίων Συνόδων κανὼν καὶ στάθμη ἀπαρέκδοτος, ὁ Βησσαρίων, ὁ Μονεμβασίας, ὁ Ἀγγιάλιν, ὁ Βαλσαμὼν καὶ ἄλλοι πολλοὶ κληρικοὶ καὶ λαϊκοί, συνεκρότουν τὰς συνεδριάσεις συζητοῦντες μετὰ τῶν Λατίνων τὸ περὶ ἐνώσεως τῶν δύο ἐκκλησιῶν, παρόντων τοῦ αὐτοκράτορος Ἰωάννου, τοῦ Πάπα Εὐγενίου καὶ τοῦ Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Ἰωσήφ.

Ἱεροεργήσαντος τούτου μίαν τῶν ἡμερῶν εἰς ἰταλικὸν θυσιαστήριον παρόντων τοῦ τε αὐτοκράτορος Παλαιολόγου καὶ τινῶν ἄλλων Ἰταλῶν, οὐδεὶς τῶν Ἑλλήνων παρευρέθη πλὴν δύο ἢ τριῶν φρονούντων τὰ τῶν δυτικῶν.

Ἐκφωνεῖ τὸ α Μετὰ φόβου Θεοῦ, πίστεως καὶ ἀγάπης προτέλθετε, ἢ ἀλλ' οὐδεὶς ἐκ τῶν τοῦ ποιμνίου προσέρχεται. Τότε φρίκη τὸν καταλαμβάνει

καὶ τὸ Πατήριον τῆς Ὁρθοδοξίας κινδυνεύει νὰ πέσῃ ἀπὸ τὰς χειράς του. Ἴσως ὁ τάλας ἐνθυμήθη τὸν χρηστὸν λέοντος τοῦ Σοφοῦ, τὸν ὁποῖον ὁ τῆς Ἐφέσου ἐπίσκοπος Μάρκος πολλάκις εἰς αὐτὸν ἀνέφερεν (1), ἔχοντα οὕτω·

α Πατριάρχης.

« Βλέπε δὲ σὺ ὁ τὰ θεῖα φρονῶν, καὶ τὰ θεῖα κ' φέρων ἐπ' ὤμων, μή σου ἡ κόνις ὄνειδος γένηται, κ' καὶ πώγων βαθὺν ἐνδίκως κερήτη, καὶ μεγάλως κ' ἀγριωθήτη. Αὐτὸς ὁ φόνου σύμβουλος Ἀρχιερεὺς κ' οὐ τὸ ὄνομα ἸΩ (σὴφ)· καὶ ἀποκαλυφθήσεται ὁ κ' ἡλειωμένος ἐπώνυμος Μεναχείμ. »

Ὁ Πατριάρχης μετ' ὀλίγας ἡμέρας αἰφνιδίως τελευτᾷ. Διαθρῦλλοῦσι δὲ οἱ Λατῖνοι ὅτι πρὶν ἢ παρδῶσθαι τὸ πνεῦμα, ἐγγράφως τὸ ρωμαϊκὸν ὁμολόγησε δόγμα. Ἀλλ' εἰς τὰ Πρακτικά τῆς Φλωρεντινῆς Συνόδου εὐρίσκουμεν τοὺς τελευταίους λόγους τοῦ ἀναρῶντος τὴν ψευδεπίγραφον ὁμολογίαν. « Οἱ Λατῖνοι, ἐκφωνεῖ, οὐκ ἐξ ἐαυτῶν ἀλλ' ἐκ τῶν Γραφῶν ἐξηγουῦνται τὴν ἐκπόρευσιν τοῦ Πατρὸς Πνεύματος. » Προτίθησι δέ·

« Ἐγὼ τὸ πατροπαράδοτον δόγμα ἡμῶν οὐδέποτε παραμείψω, ἢ παραλλάξομαι, ἀλλὰ μετὰ τὴν ἐσχάτην μου ἀναπνοὴν ἐν αὐτῷ. »

Κατὰ τὴν μαρτυρίαν τῶν ἰδίων Πρακτικῶν τῷ 1439 ἔτι, Ἰουνίου μηνὸς 9, ἐκληρώθησαν τὰ τῆς ταφῆς τοῦ Πατριάρχου ἐν τῷ Ναῷ τῆς Ἀγίας Μαρίας τῆς Ροδῆλλας, παρὰ τῷ Σκευοφυλακείῳ. Φαίνεται δὲ εἰσέτι δεξιόθεν, ἐν τῇ σταυροειδῇ διατομῇ τοῦ Ναοῦ, τοιχογραφία ἀτέχνως καὶ βαναύσως ἐξεργασμένη, καὶ παρὶστάνουσα εἰς φυσικὸν μέγεθος τὴν εἰκόνα τοῦ Πατριάρχου ἐν ἀρχιερατικῇ στολῇ, φέροντος πώγωνα, καὶ ἀσλεποῦς, καὶ κρατοῦντος τὸ Ἱερὸν Εὐαγγέλιον, ἄνωθεν δὲ ἀγγέλους ἱσταμένους ἐκατέρωθεν καὶ κρατοῦντας ἐρυθρὰν οὐρανίαν. Καὶ παρὰ μὲν τῇ κεφαλῇ ἀναγινώσκεται διὰ χρώματος κίτρου τὸ ἑξῆς· « Ἰωσήφ ἐλέω θεοῦ Ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως, νέας Ῥώμης καὶ οἰκου-

μενικὸς Πατριάρχης ΜΡΙ † α παρὰ πόδας δὲ πλάξ μαρμαρίνου ἐφ' ἧς ἐστὶ κεχαραγμένη ἡ ἐφεξῆς ἐπιγραφὴ « Hic jacet Eximius Joseph Constantinopolitanus qui obiit An. Dom. MCCCXXXIX die Junii

† ECCLESIAE ANTISTIES FVERAM QVI
MAGVS EOAE: HIC IACI O MAGNYS RELI-
GIONE IOSEPH: HOC VNVM OPTABA MIRO
INFLAMMATVS AMORE: VNVS VT EVRO-
PAE CVLTVS VT VNA FIDES: ITALIAM
PETH FOEDVS PERCVSSIMVS VNVM: IVN-

(1) Ζαμπέλλου, Δημοτικὰ ἄγρια, σελ. 526.

CTAQ: ROMANAE EST ME DVCE GRAIA
FIDES: NEC MORA DECVBVINVC ME FLO-
RENTIA SERVAT: QVA TVNC CONCILIVM
FLORVIT VRBE SACRVM: FELIX QVI TAN-
TO DONARER MVERE VIVENS: QVI MO-
RERER VOTI COMPOS EST IPSE MEI: † ΙΩ-
ΣΗΦ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟ-
ΛΕΩΣ ΝΕΑΣ ΡΩΜΗΣ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ ΠΑΤΡΙ-
ΑΡΧΗΣ. —

ἸΩ ΣΗΦ

Ὁ Πάπας ποθὼν τὴν ἑνωσιν καὶ βλέπων τὴν ἐπίμονον καρτερίαν τῶν Ἑλλήνων, κινεῖ πάντα λίθον ὅπως πειθαναγκάσῃ αὐτούς· καὶ ἐπὶ τέλους ἠρνήθη εἰς τοὺς κληρικούς καὶ τοὺς ἄρχοντας καὶ αὐτὰ τὰ πρὸς τὸ ζῆν, τόσον ὥστε, συμβουλίου γενομένου παρὰ τοῦ Βασιλέως καὶ τῶν Ἀρχιερέων, ἀπεφασίσθη κατὰ πλειονοψηρίαν ὅτι ἐκόντες ἄκοντες νὰ διακηρύξωσι τὴν ἑνωσιν.

Ὅθεν τὴν 6 Ἰουλίου 1439 τελεῖται μετὰ μεγίστης πομπῆς ἐν τῇ ἐν Φλωρεντίᾳ Μητροπόλει Sta Maria del Fiore ἡ ἑνωσις τῶν Ἐκκλησιῶν, ἀναγνωσθέντος τοῦ ὅρου πρῶτον μὲν λατινιστὶ παρὰ τοῦ Καρδινάλιου τῆς Ἀγ. Σαβίνης Ἰουλιανοῦ, εἶτα δὲ ἑλληνιστὶ παρὰ τοῦ ἀρχιεπισκόπου Νικαίας Βητταρίωνος. Σύγχρονός τις συγγραφεὺς διηγεῖται τὰ τῆς τελετῆς οὕτω· « La cerimonia di questa solennità fu tale, che dopo cantata la Messa dal Papa, salirono sopra un pergamo posto in mezzo della Chiesa con frequenza grandissima di popolo il Cardinale Cesarino ed un Prelato Greco, di cui non ritrovo il nome, avendo in mano una lunga carta percorsa in due colonne divisa dall'una delle quali in sermone latino e dall'altra in Greco erano i capi della detta concordia scritti, e recitata la Latina dal Cesarino da Padri Latini e da Greci fu con lietissime ed altissime voci approvata; così fu parimente approvata la Greca da amendue le nazioni, finito che ebbe di leggere il prelado Greco; del quale atto quattro Greci ne furono rogati; ma sopra tutto ebbe cura la Repubblica di serbarne la memoria in lettere scolpite nel marmo il quale allato alla porta della Sagrestia Maggiore di Sta Maria del Fiore ha collocato. » (Scipione Ammirato Ste Fiorentine lib. XXI).

Ἦτοι α Ἡ τελετὴ ἐγένετο ὡς ἐφεξῆς· Ἱερουργοῦντος τοῦ Πάπα, καὶ παρόντος ἀναριθμήτου λαοῦ, ἀνέβησαν μετὰ τὴν ἀπόλυσιν ἐπὶ ἁμῶνος ὑψουμένου ἐν μέσῳ τοῦ ναοῦ ὁ Καρδινάλιος Καισαρινὸς καὶ Ἐπίσκοπός τις Ἑλλήν, τοῦ ὁποῖου τὸ ὄνομα δὲν ἐνθυ-

μοῦμαι, κρατοῦντες περγαμηνὴν εἰς δύο στήλας διη-
ρημένην, τὴν μὲν λατινιστὶ τὴν δὲ ἑλληνιστὶ, ἐν ᾗ
ἦν γεγραμμένος ὁ ὅρος τῆς Ἑνώσεως. Καὶ εἰς μὲν
τὴν λατινικὴν φωνὴν ἀναγνωσθεὶς ὑπὸ τοῦ Καισα-
ρινοῦ ἐνεκρίθη μετ' εὐφημιῶν ὑπὸ τῶν δυτικῶν καὶ
ἀνατολικῶν κληρικῶν· εἰς δὲ τὴν ἑλληνικὴν ὑπὸ
τοῦ Ἑλλήνος ἐπισκόπου ἐπίσης ἐνεκρίθη ὑπ' ἀμφο-
τέρων τῶν μερῶν. Συνετάχθησαν δὲ ἑλληνιστὶ τέσ-
σαρ' ἀντίγραφα τοῦ ὅρου· πρὸ πάντων ὅμως ἡ Δη-
μοκρατία εἰς ἀνάμνησιν τοῦ γεγονότος ἐφρόντισε νὰ
χαρὰχθῇ ἐπιγραφὴ ἐπὶ μαρμαρινῆς πλάκῃς ἥτις ἐ-
τέθη παρὰ τὴν θύραν τοῦ μεγάλου Σκευοφυλακείου
ἐν τῷ ναῷ τῆς Θεομήτορος. »

Ἡ πρὸς ἀνάμνησιν τῆς Φλωρεντινῆς Συνόδου ἐ-
πιγραφὴ, τῆς ὁποίας ὁ συγγραφεὺς ποιεῖται ἐνταυθα-
ρμειαν, φαίνεται εἰσέτι ἐν τῇ Μητροπόλει ἐπὶ τῆς
τοῦ Σκευοφυλακείου θύρας, ὅθεν ἀντέγραψα αὐτήν.
ἔχει δὲ οὕτω·

« Ad perpetuam rei Memoriam Generali Con-
» cilio Florentiae celebrato post longas dispu-
» tationes unio Graecorum facta est in hac
» ipsa Ecclesia die VI Julii MCCCCXXXIX.
» Praesident eidem concilio Eugenio Papa
» cum Latinis Episcopis et praelatis et Impe-
» ratore Constantinopolitano cum Episcopis
» praelatis et proceribus Graecorum, in copioso
» numero sublatisq: erroribus in unam ean-
» demq: rectam fidem quam Romana tenet
» Ecclesia consenserunt. »

Ἐν τῇ Λαυρεντιανῇ βιβλιοθήκῃ τηροῦνται τινὰ
τῶν πρακτικῶν τῆς ἐν Φλωρεντίᾳ συνόδου, ὡς καὶ
ἡ ἐκ μεμβράνης ὅρος τῆς ἐνώσεως τῶν Ἐκκλησιῶν,
εἰς δύο στήλας, ἀριστερόθεν μὲν λατινιστὶ μετὰ τῆς
ὑπογραφῆς τοῦ Πάπα καὶ τῶν λοιπῶν δυτικῶν Καρ-
διναλίων καὶ Ἐπισκόπων, δεξιόθεν δὲ ἑλληνιστὶ
μετὰ τῆς κατωτέρω ἐρυθρᾶς ὑπογραφῆς τοῦ Ἰωάννου
Β' τοῦ Παλαιολόγου. Προσῆρτηται δὲ καὶ τὸ χρυ-
σόδουλλον, ἥτοι ἡ χρυσὴ σφραγὶς τοῦ αὐτοκράτο-
ρος, ἀπεικονίζουσα αὐτὸν ἐνδεδυμένον τὴν αὐτοκρα-
τορικὴν στολὴν. « † Ἰωάννης ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ πι-
στὸς βασιλεὺς καὶ αὐτοκράτωρ Ῥωμαίων Παλαιο-
λόγος † »

Εἰκοσιεννέα ἕτεραι ὑπογραφαὶ Ἀρχιερέων, Ἱερέων,
Διακόνων προσεπιθεσάμενοι τὸν ὅρον τῆς ἐνώσεως.

Ὁ Μητροπολίτης Πρακλείας καὶ Ἀρχιερεὺς πά-
σης Θράκης καὶ Μακεδονίας Ἀντώνιος, καὶ ὁ Πρω-
τοσύγκελλος Γρηγόριος ἀντεπροσώπευον τὸν τῆς Ἀ-
λεξανδρείας Πατριάρχην Φιλόθεον.

Ὁ Ἰσίδωρος Μητροπολίτης Κιαιῶν καὶ πάσης
Ῥωσσίας ἀντεπροσώπευε τὸν τῆς Ἀντιοχείας Πα-
τριάρχην Δωρόθεον.

Ὁ Μονεμβασίης Μητροπολίτης Δοσίθεος ἀν-
τεπροσώπευε τὸν Πατριάρχην Ἱεροσολύμων Ἰωακείμ.

Ὁ δὲ ὅρος ἄρχεται οὕτως·

« Ὁρὸς τῆς Ἁγίας καὶ Οἰκουμένης Συνό-
δου τῆς ἐν Φλωρεντίᾳ γενομένης.

» Εὐγένιος Ἐπίσκοπος δούλης δούλων τοῦ Θεοῦ

εἰς αἶδιον τοῦ πράγματος μνήμην, συναινοῦντος τοῖς
ὑπογεγραμμένοις καὶ τοῦ ποθεινοτάτου υἱοῦ ἡμῶν
Ἰωάννου Παλαιολόγου τοῦ περιφανοῦς Βασιλέως τῶν
Ῥωμαίων, καὶ τῶν τοποτηρητῶν τῶν σεβασμιῶν ἀ-
δελφῶν ἡμετέρων τῶν Πατριαρχῶν καὶ τῶν λοιπῶν
τῶν τὴν Ἀνατολικὴν Ἐκκλησίαν παριστανόντων.

» Εὐφραινέσθωσαν οἱ οὐρανοὶ, καὶ ἀγαλλισθῶ ἡ
γῆ, ἀφήρηται μὲν γὰρ τὸ μεσότοιχον τὸ τὴν δυ-
τικὴν καὶ Ἀνατολικὴν διαίρουσιν Ἐκκλησίαν καὶ ἐ-
πανήλθεν ἡ εἰρήνη καὶ ἡ ὁμόνοια, καὶ ἐξήστραψεν
ἡ γαληνιώσα ἀκτὶς τῆς ποθεινοτάτης Ἑνώσεως μετὰ
τὴν μακρὰν ὁμίχλην τῆς ἀθυμίας καὶ τὴν ἀγλὴν
τὴν ἄχαριν τὴν ἀπὸ τῆς χρονίου διαστάσεως προ-
κύψασαν! Σήμερον ὁμολογοῦσιν οἱ Γραικοὶ τὴν ἐκ
Πατρὸς τε καὶ υἱοῦ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ἐκπό-
ρευσιν.

» Ἐν τῷ ὀνόματι τοίνυν τῆς Ἁγίας Τριάδος ὀρί-
ζομεν, ὅτι αὕτη ἡ τῆς πίστεως ἀλήθεια ὑπὸ πάντων
τῶν Χριστιανῶν πιστευθῇ καὶ ἀποδειχθῇ. Ἔτι ὀ-
ρίζομεν τὴν ἀκραιφνὴ διατήρησιν τῶν ἑτέρων δογ-
μάτων καὶ ἐθίμων τῆς Καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς
Ἐκκλησίας.

.....

Ἔτι ὀρίζομεν τὴν ἁγίαν ἀποστολικὴν Καθέδραν καὶ
τὸν Ῥωμαϊκὸν Ἀρχιερεῖα εἰς πᾶσαν τὴν οἰκουμένην
τὸ πρωτεῖον κατέχειν καὶ εἶναι πάσης τῆς Ἐκκλη-
σίας κεφαλὴν καὶ πάντων τῶν Χριστιανῶν Πατέρα
καὶ διδάσκαλον. ὥστε τὸν τῆς Κωνσταντινουπό-
λεως Πατριάρχην δεύτερον εἶναι μετὰ τὸν ἁγιώτα-
τον Πάπαν τῆς Ῥώμης, τρίτον δὲ τὸν τῆς Ἀλε-
ξανδρείας, τέταρτον δὲ τὸν τῆς Ἀντιοχείας καὶ
πέμπτον τὸν τῶν Ἱεροσολύμων, σωζομένων δηλαδὴ
καὶ τῶν προνομίων ἀπάντων καὶ τῶν δικαίων αὐτῶν.

» Ἐδόθη ἐν Φλωρεντίᾳ ἐν δημοσίᾳ συνελεύσει
ἐκρτασίμως ἐν τῇ μεγάλῃ Ἐκκλησίᾳ τελεσθεῖσθαι, ἔτι
ἀπὸ τῆς τοῦ Κυρίου ἐνσαρκώσεως χιλιοστῷ τετρακο-
σιοστῷ τριακοστῷ ἐννάτῳ, Ἰουλίου ἑκτη, ἡμέρᾳ δευ-
τέρᾳ ἰνδικτιῶνος δευτέρας (ἀπὸ δὲ κτίσεως Κόσμου
ἔτι ἐξακισχιλιοστῷ ἐνεακοσιοστῷ τεσσαρακοστῷ ἐ-
βδόμῳ καὶ τῆς Ἀρχιερατείας ἡμῶν ἔτι ἐννάτῳ).

Ἄλλ' ὁ Τόμος τῆς Συνόδου εἶναι ἑλλειπής,

α') διότι ὁ αὐτοκράτωρ πρὶν ἢ θέσθαι τὸ χρυσό-
δουλλον (καθὼς λέγει ὁ Συντάκτης τῶν Πρακτικῶν)
« μετὰ τὸ τελεσθῆναι πάντα, γράφει ἐν τῷ Ὁρῷ
Σωζομένων τῶν δικαίων καὶ τῶν προνομίων τῶν
τεσσάρων Πατριαρχῶν. » Εὐρίσκεται δὲ ἐν τούτῳ
ἡ προσθήκη τῆς λέξεως πάντων . . .

β') διότι ἑλλεῖπει ἡ ὑπογραφή τοῦ Οἰκουμενικοῦ
Πατριάρχου Ἰωσήφ τοῦ τεθνηκότος προηγουμένως
ἐν Φλωρεντίᾳ, ἡ τοῦ Ἀντιοχείας, ὃν ἀντεπροσώ-
πευε Μάρκος ὁ Εὐγενικός, καὶ τέλος πάντων ἡ τοῦ
Εὐγενικοῦ τούτου, καθὼς τῆς Συνόδου πρωταγωνιστοῦ
καὶ τῆς Ἐφέτου Μητροπολίτου. Ὁ ἀπρόμνητος οὗ-
τος ἀνὴρ ἠρνήθη τὴν συγκατάθεσιν τοῦ μένων ἀδιά-
φορος εἰς τὰς αἰσχυρὰς προσβολὰς, τὰς ὕβρεις, τὰς
λοιδορίας, τὰς καταδιώξεις τοῦ ὄχλου καὶ τοῦ
κλήρου τῆς Ἰταλίας. Δεδιωγμένος, πεινῶν, διψῶν

καὶ γυμνητεύων, ὁ ἀδιάσειστος οὗτος ἀπόστολος τοῦ κόσμου. Καὶ ὅμως οὐδ' ἐνταῦθα μένει, διότι ἔχων ἀ-
 Ἑλληνισμοῦ, καταλείπει τότε νύκτωρ τὴν Ἰταλίαν, νάγκην ἀέρος ἀτμοσφαιρικοῦ, δὲν δύναται νὰ
 γῆν καταισχύνῃς καὶ ἐξουτελισμοῦ, καὶ μετὰ πολ-
 λὰς περιπετείας προσφεύγει εἰς Λαλματίαν, ὅθεν
 πλέει πρὸς τὸ Βυζάντιον (1). Γράφει δὲ ἐπι-
 στολὴν πρὸς τὸν Σχολάριον ἐκετεύων νὰ ἐμμένῃ
 σταθερὸς εἰς τὸ πάτριον δόγμα. Τὴν ἐπιστολὴν
 ταύτην ἀνέκδοτον σωζομένην ἐν τινὶ χειρογράφῳ τῆς
 δημοσίου βιβλιοθήκης Ταυρίνου, θέλομεν δημοσιεύσει
 ἀκολουθῶς, ἵνα πλείοτερον καταδειχθῇ ἡ ἀρετὴ τοῦ
 ὑπερμάχου τῆς Ὁρθοδοξίας.

Σ. Ν. ΚΑΛΟΥΤΣΗΣ.

ΠΕΡΙ ΦΑΛΛΙΝΗΣ.

—ο—

Ἡ φάλαινα εἶναι, ὡς γνωστὸν, τὸ μέγιστον τῶν
 ζώων ὅσα ἐδημιούργησεν ὁ Θεός. Ἄλλοτε, καθὰ λέ-
 γουσιν ὁ Πλούταρχος, ὁ Πλίνιος, καὶ ἄλλοι ἀρχαῖοι
 συγγραφεῖς, τὸ κῆτος τοῦτο ἐπεχωρίαζε καὶ εἰς
 τὰς ἡμετέρας θαλάσσας. Φαίνεται ὅμως ὅτι μετὰ
 ταῦτα, φεύγον τὴν καταδίωξιν, ἀφῆκε τὴν Μεσό-
 γειον, καὶ μετέστη εἰς εὐρυχωροτέρους ὠκεανούς. Ὡς
 ζῶν δὲ εἰς πάντα τὰ κλίματα, εὕρισκεται σήμερον
 εἰς τε τὴν Ἀφρικὴν, καὶ τὴν Βρασιλίαν, καὶ τὸν
 κόλπον τοῦ Πανάμα, καὶ τὰ παράλια τῆς Εὐδαί-
 μονος Ἀραβίας, καὶ εἰς τὰς νήσους Ἀλλαπάγους,
 ὑπὸ τὴν ἰσημερινὴν γραμμὴν, ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ μέσῳ
 τῶν κατὰ τὸν πόλον παγετῶν, ἐκεῖθεν τῆς 86° ἀρ-
 κτικοῦ πλάτους, καὶ πρὸς μεσημβρίαν τοῦ ἀκρω-
 τηρίου Ὀρνου καὶ τῶν νήτων Μαλουίνων. Φαίνεται
 δὲ ὅτι αἱ φάλαιναί εἶναι νομάδες, διότι παρατηρήθη
 ὅτι αἱ τοῦ ἀρκτικοῦ ἡμισφαιρίου, αἱ ἐπισκεπτό-
 μεναι τὴν δυτικὴν παραλίαν τῆς Ἀφρικῆς, τὸ Εὐ-
 κλι ἀκρωτήριο κλ., διατρίβουσιν ἐκεῖ ἀπὸ Ἰου-
 νίου μέχρι Δεκεμβρίου, ὅπου καὶ γεννῶσιν ὕστερον
 δὲ διευθύνονται πρὸς δυσμὰς, εἰς τὰς νήσους Τριστάν
 δά Κούνα, τὴν Παραγουαῖν καὶ τὴν Παταγονίαν.

Αἰσθανόμεναι πλέον παντὸς ἄλλου ἐνύδρου ζώου
 τὸν ἐκ τῶν ἀνθρώπων κίνδυνον, καταδιωκόντων αὐτὴν
 μετὰ μεγίστης ἐπιμονῆς, δὲν ἔχουσιν, ὡς παλαι, κα-
 τοικίαν ὠρισμένην, ἀλλ' οὔτε περιοδικαί εἰσὶν, ὡς
 αἱ τῆς χελιδόνας, αἱ περιπλανήσεις αὐτῶν. Ὁ γί-
 γας τῶν θαλασσῶν φεύγει τὸν μικρὸν κάτοικον τῆς
 γῆς μέχρι καὶ αὐτῶν τῶν παγετῶν τοῦ ἀκατοικήτου

Ἰδοὺ οἱ συνήθεις χαρακτῆρες τῆς φαλαίνης.

Μῆκος, τεσσαράκοντα, ἐξήκοντα ἢ καὶ ἑκατὸν πο-
 δῶν. Εἰσὶ δὲ καὶ τινες βεβαιούντες ὅτι εἶδον φα-
 λαίνας καὶ ἑκατὸν τριάκοντα, καὶ διακοσίων ποδῶν
 μῆκος ἔχουσας. Ἄλλοι πάλιν, ἀγαπῶντες τὰ τε-
 ράστια, ἀναθεωροῦσιν αὐτὸ καὶ ἔτι πρὸς.

Κεφαλὴ ὑπερμεγέθης, ἴση σχεδὸν πρὸς τὸ τέταρ-
 τον τοῦ ὅλου μέρους. Δύο φυσητῆρες, τὴν ῥίζαν ἔ-
 χοντες εἰς τὸ ἐνδότερον τοῦ στόματος, ἀπολήγουσιν
 εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ κρανίου. Ἐγένοντο δὲ ἵνα διευ-
 κολύνωσι τὴν ἀναπνοὴν τοῦ κήτους, καὶ ἀναρρί-
 πτωσι τὸ παρ' αὐτοῦ καταπινόμενον ὕδωρ ὅσας
 βυθίζεται εἰς τὴν θάλασσαν. Τὸ ὕδωρ τότε ὑψοῦ-
 ται, ὡς δύο στῆλαι, εἴκοσι πόδας ὑπὲρ τὴν ἐπιφά-
 νειαν τῆς θαλάσσης, καὶ φαίνεται δύο λεύγας ἢ
 δεκαεὶ σταδίους μακρόθεν.

Στόμα μέγιστον, ὥστε ὁλόκληρος ἄνθρωπος δύνα-
 ται νὰ διαβῇ δι' αὐτοῦ. Ἀπὸ δὲ τῆς ἀνωθεν σια-
 γόνος κρέμονται παραλλήλως τετρακόσιοι ἢ πεντα-
 κόσιοι τελαμώνες, ἥτοι τὰ εὐλύγιστα ἐκεῖνα ἐλά-
 σματα, ἅτινα πωλοῦνται ὑπὸ τὸ ὄνομα μπαλέ-
 και, καὶ χρησιμεύουσιν ἰδίως εἰς κατασκευὴν τῶν
 γυναικείων περισηθίων. Ἐκαστος δὲ τῶν μικρῶν τοῦ
 τῶν τελαμώνων ἐξήρτηται ἀπὸ τῶν αὐλῶν, ἐπειδὴ
 αἱ φάλαιναί στεροῦνται ὀδόντων, καὶ ὡς μὴ μασσῶσα
 τρέφονται διὰ μικρῶν ἰχθύων καὶ μάλιστα διὰ μα-
 λακίων.

Ἡ φύσις ἔδωκεν εἰς τὴν φάλαιναν πτερύγια ἰσχυ-
 ῶτατα οὐχὶ ἀκανθώδη καὶ μεμβρανώδη ὡς τῶν λοι-
 πῶν ἐνύδρων ζώων, ἀλλ' ὅστέϊνα καὶ διηρθωμένα
 ὡς δάκτυλοι ἀνθρώπου. Ἡ γιγάντειος αὐτῆς οὐρὰ
 εἶναι ὀριζόντιος καὶ οὐχὶ ὡς ἡ τῶν ἄλλων ἰχθύων
 κάθετος τὸ δὲ παχύτατον λίπος τὸ περιβάλλον
 τὸ τερατῶδες τοῦτο κῆτος, ἀνακουφίζει τὸ σῶμα
 καὶ ἐμποδίζει τὴν συναρτήν τοῦ ὕδατος μετὰ τοῦ
 αἵματος, ὅπερ ἄλλως ἤθελε καταψύχεσθαι.

Τὰς φαλαίνας διαιρουμένους εἰς δύο ἢ τρία εἶδη,
 θηρεύουσιν ἰδίως οἱ Ὀλλανδοί, οἱ Γάλλοι καὶ οἱ Ἀγ-
 γλοι ἵνα ἐκθλίβωσιν ἔλαιον ἐξ αὐτῶν ἢ καὶ ἐμπο-
 ρεύωσιν τοὺς τελαμώνας. Γίνεται δὲ ἡ θήρα ὡς
 ἔπεται.

Τὰ ἐπιχειροῦντα αὐτὴν πλοῖα εἰσὶν ὡς ἐπὶ τὸ
 πλείστον μεγάλα καὶ παρεσκευασμένα ἵν' ἀντί-
 στανται εἰς τὰς τρικυμίας καὶ τοὺς πάγους. Ἐ-
 χουσι δὲ καὶ πληρώματα ἐκ τριάκοντα ἀνδρῶν, ὧν
 τέσσαρες ἢ πέντε εἰσὶν ἀξιωματικοί, εἰς χειρουργ-
 γος, εἰς ξυλουργός, δύο πιλοποιοί, εἰς χαλκεύς,
 δύο μάγειροι καὶ εἰς ἐπιστάτης πρὸς δὲ καὶ ἀνὰ ἑξ ἢ
 ἑπτὰ κέλητας θηρευτικούς, ἐφ' ἑκάστου τῶν ὁποίων
 ἀναβαίνει θηραγρέτης φέρων ἀρπάγας, δόρατα, πε-
 λέκεις, πτύα καὶ ἄλλα ὄργανα καὶ σκεύη ἐπιτήδεια
 εἰς τὴν θήραν ταύτην.

Οἱ κέλητες ἀνάγκη νὰ ᾧσιν ὠκυπλοῦτατοι καὶ
 οὕτως εἰπεῖν ὑπόπτεροι· διότι μόνῃ ἡ ταχύτης
 σώζει αὐτούς. Ἐχουσι δὲ μῆκος μὲν 25—26, πλά-

(1) Σ. Ζαμπελίου, Δημοτικὰ ἄσματα, σελ. 533.

Ἰδὲ πρὸς τοῦτοις περὶ Φλωρεντινῆς Συνόδου τὸ σύγγραμ-
 μα Συροπούλου Μεγάλου Ἐκκλησιάρχου, μεταφρασθὲν καὶ
 λατινιστὶ ὑπὸ Ροβέρτου Creighton.

Ἡ τοῦ Συροπούλου Ἰστορίαις τῆς Φλωρεντινῆς Συνόδου
 σώζεται χειρόγραφος ἐν τῇ αὐτοκρατορικῇ βιβλιοθήκῃ
 Βιέννης.